



NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

KAIP BENDROJO UGDYMO MOKYKLOS SKELBIA PAŽANGĄ SAVO INTERNETO SVETAINĖSE: SITUACIJOS ANALIZĖ

Parengė Edita Gailiūtė

Situacijos analize siekta pasižiūrėti, ar Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklos (toliau – BUM) skelbia pažangą savo interneto svetainėse bendruomenei ir visuomenei ir kaip jos tą daro. Situacijos analizės uždaviniai:

- išsiaiškinti, ar mokyklos skelbia pažangą savo interneto svetainėse;
- išsiaiškinti, kaip ir kur jos skelbia pažangą savo interneto svetainėse;
- išsiaiškinti, kokią informaciją apie pažangą mokyklos skelbia savo interneto svetainėse.

Metodologija

Svetainių analizei naudota reprezentatyvi atsitiktinė atranka, imties dydis paskaičiuotas remiantis sociologinėmis skaičiuoklėmis. Atliekant mokyklų atranką, visos Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklos buvo surikiuotos į eilę pagal abėcėlę, apskaičiuotas reikiamas žingsnis (3) ir atrinktos 308 BUM iš 926. Kad būtų 5 proc. paklaida, reikėjo bent 272 BUM. Atrinktos 308 BUM yra 33,3 proc. Lietuvos BUM. Toliau buvo analizuojamos atsirinktų BUM interneto svetainės, jose ieškoma informacijos apie 2022 m. mokyklos pažangą. Skaitant informaciją buvo ieškoma atsakymų į šiuos klausimus:

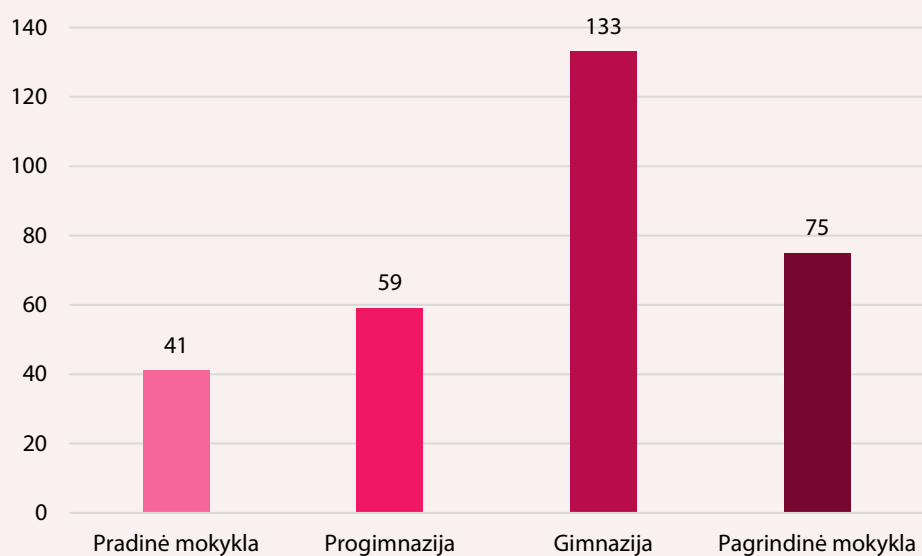
- Ar yra pažangos aprašymas už 2022 m.?
- Kokioje skiltyje pateikiamas pažangos aprašymas?
- Ar mokykloje 2022 m. buvo padaryta pažanga?
- Ar aprašant pažangą remiamasi duomenimis, pagrindžiama argumentais?
- Ar aprašant pažangą lyginama su praėjusiais metais, ankstesniu laikotarpiu?
- Apie ką kalbama pažangos aprašyme: kas pagerėjo, pakito ir pan.?
- Ar interneto svetainėje yra informacijos apie mokyklos veiklos kokybės įsivertinimą?

Toliau buvo analizuojama pažangos aprašymų informacija, duomenis koduojant ir juos toliau analizuojant. Informacija buvo iškeliami ir koduojama pagal Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodiką (2016 m.) – sritis, rodiklius, raktinius žodžius, kai kuriuos dažniau pasikartojančius atsakymus išskiriant atskirai. Mokyklų interneto svetainės buvo peržiūrėtos 2023 m. kovo pabaigoje – balandžio pradžioje.

Rezultatai

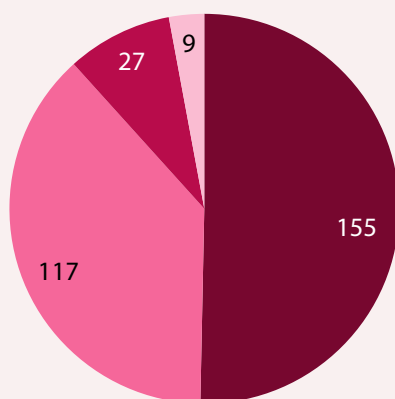
1 pav. matome, kokios bendrojo ugdymo mokyklos pagal tipą pateko į analizę: 41 pradinė mokykla, 59 progimnazijos, 133 gimnazijos, 75 pagrindinės mokyklos.

1 pav. Mokyklos tipas, N=308



2 pav. matome atsakymus į klausimą, ar mokyklos interneto svetainėje yra pažangos aprašymas, ar nėra. 155 BUM interneto svetainėse pažangos aprašymai rasti, 117 BUM – nerasti, 27 BUM vėliausias pažangos aprašymas buvo senas, t. y. 2021 m. 9 BUM interneto svetainių arba nebuvo rasta, arba jos neveikė / buvo tvarkomos. Toliau analizuojamos tos mokyklos, kurių pažangos aprašymai už 2022 m. rasti, t. y. 155 BUM.

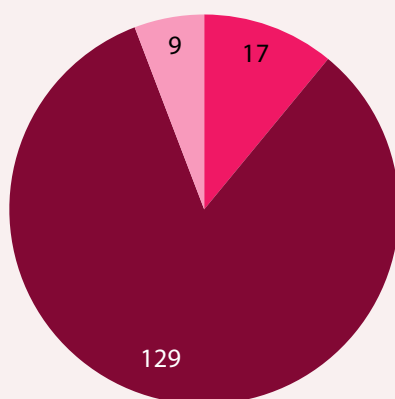
2 pav. Ar interneto svetainėje yra pažangos aprašymas, N=308



■ Yra 2022 m. ■ Nėra ■ Yra 2021 m. ■ Neturi puslapio / neveikia / tvarkoma

Toliau buvo žiūrima (3 pav.), kokioje skiltyje kalbama apie pažangą. 129 BUM apie pažangą buvo kalbama vadovo veiklos ataskaitoje, 17 BUM – 2022 m. veiklos ataskaitoje, 9 BUM – kitose skiltyse (pavyzdžiui, „Mokyklos pažanga“, „Mokyklos įsivertinimas ir pažanga“, „Veiklos kokybės įsivertinimas“, „Progimnazijos strateginių tikslų 2022 m. pasiekimo analizė“, „Gimnazijos 2022 m. pažangos ataskaita“).

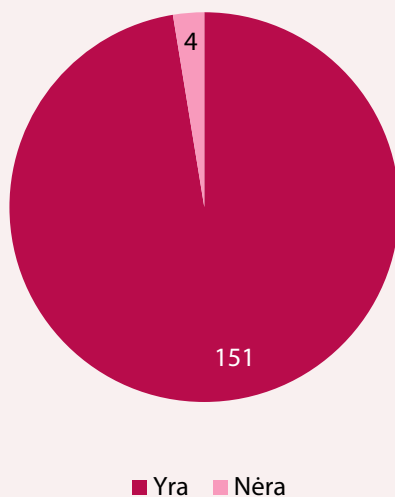
3 pav. Kokioje skiltyje pateikiamas pažangos aprašymas, N=155



■ 2022 m. veiklos ataskaita ■ 2022 m. vadovo veiklos ataskaita ■ Kitose skiltyse

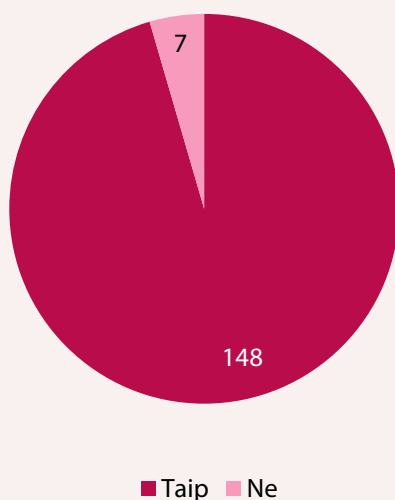
Pagal duomenis buvo žiūrima, ar mokykloje buvo padaryta pažanga, ar ne – ar yra kokių nors įrodymų apie padarytą pažangą. 151 mokykloje buvo pastebėta pažanga (4 pav.), 4-iose pažanga nepastebėta.

4 pav. Ar mokykloje buvo padaryta pažanga (2022 m. duomenys)? N=155



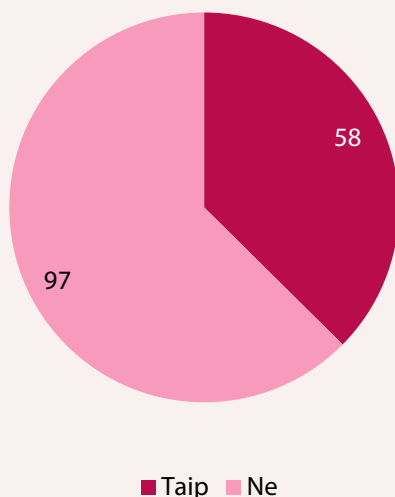
Analizuojant duomenis buvo ieškoma, ar mokykla remiasi duomenimis, pagrindžia duomenimis savo teiginius, pateikia įrodymus. 148 BUM aprašymuose buvo remiamasi duomenimis, 7 BUM – nesiremiama (5 pav.).

5 pav. Ar aprašant pažangą remiamasi duomenimis, pagrindžiama? N=155



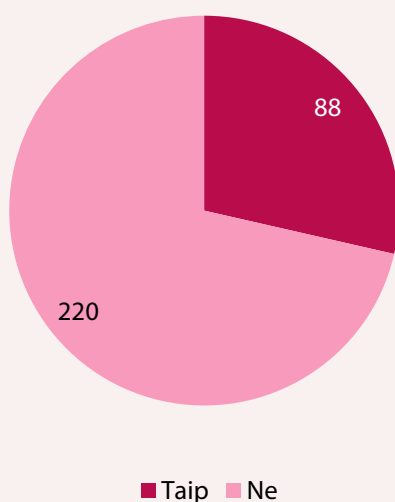
Taip pat skaitant buvo žiūrima, ar lyginama su ankstesniais metais, ankstesniu laikotarpiu – kitaip sakant, ar yra palyginimas, nes kalbant apie pažangą kalbama apie pokytį. 97 BUM buvo rasta duomenų, kad lyginama su ankstesniu laikotarpiu, 58 BUM – nepastebėta (6 pav.).

6 pav. Ar aprašant pažangą lyginama su praėjusiais metais, ankstesniu laikotarpiu? N=155



Šalia to, nagrinėjant mokyklų interneto svetaines, pastebėta, kad kai kuriose yra skiltys apie veiklos kokybės įsivertinimą, tad susižymėta, kuriose BUM tai yra. 220 BUM interneto svetainėse skilties apie įsivertinimą nepastebėta, 88 – pastebėta (7 pav.). Nepaisant to, kad skiltis yra, retai kurioje mokykloje pateikiama vėliausia, 2022 m. informacija.

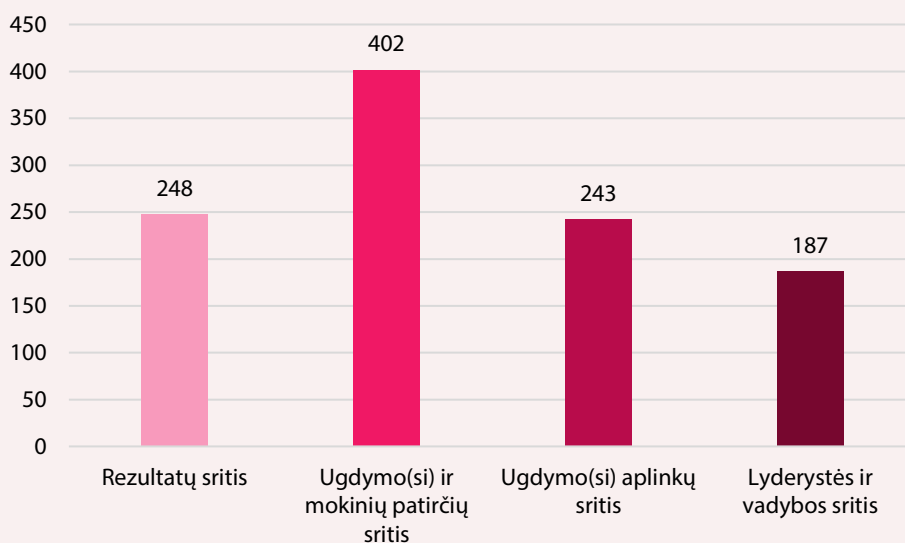
7 pav. Ar interneto svetainėje skelbiama informacija apie mokyklos veiklos kokybės įsivertinimą? N=308



Toliau buvo analizuojamas pažangos aprašymų turinys. Informacija buvo iškeliamą ir koduojama pagal Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodiką (2016 m.) – sritis, rodiklius, raktinius žodžius.

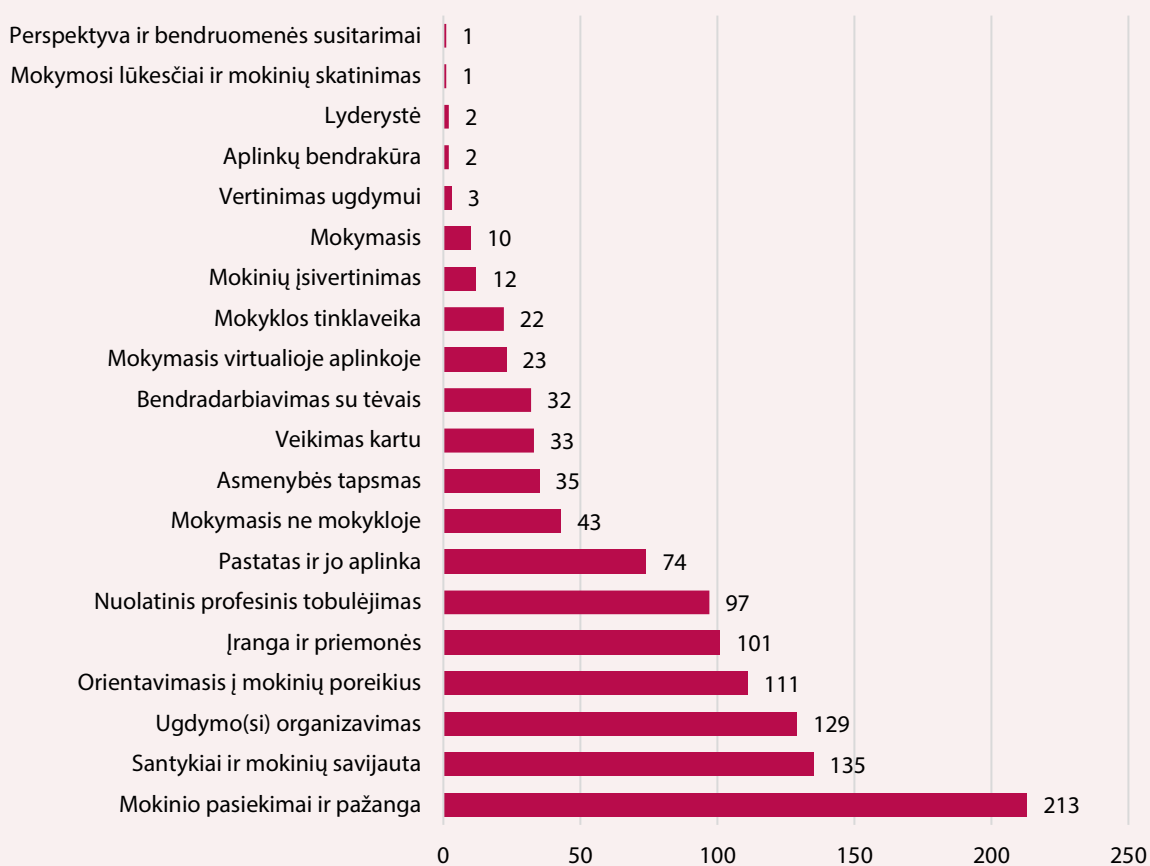
8 pav. informacija apibendrinta pagal sritis: kiek ir kokių paminėjimų yra kiekvienoje srityje. 248 kartus paminėti Rezultatų srities aspektai, 402 kartus – aspektai iš Ugdymo(si) ir mokinių patirčių srities, 243 kartus paminėti aspektai iš Ugdymo(si) aplinkų srities, 187 kartus – iš Lyderystės ir vadybos srities.

8 pav. Paminėjimų dažnumas pagal sritis, N=155



Išnagrinėjus paminėjimų dažnumą pagal sritis, ieškota dar išsamesnės informacijos – kokie aspektai paminėti pagal rodiklius (9 pav.). Mokinio pasiekimai ir pažanga paminėti 213 kartų, Santykiai ir mokinių savijauta – 135 kartus, Ugdymo(si) organizavimas – 129 kartus, Orientavimasis į mokinių poreikius – 111 kartų, Įranga ir priemonės – 101 kartą, Nuolatinis profesinis tobulėjimas – 97 kartus, Pastatas ir jo aplinka – 74 kartus, Mokymasis ne mokykloje – 43 kartus, Asmenybės tapsmas – 35 kartus, Veikimas kartu – 33 kartus, Bendradarbiavimas su tėvais – 32 kartus, Mokymasis virtualioje aplinkoje – 23 kartus, Mokyklos tinklaveika – 22 kartus, Mokinių įsivertinimas – 12 kartų, Mokymasis – 10 kartų. Labai retais atvejais (1–3 kartus) paminėti: Vertinimas ugdymui, Aplinkų bendrakūra, Lyderystė, Mokymosi lūkesčiai ir mokinių skatinimas, Perspektyva ir bendruomenės susitarimai.

9 pav. Paminėjimų dažnumas pagal rodiklius, N=155

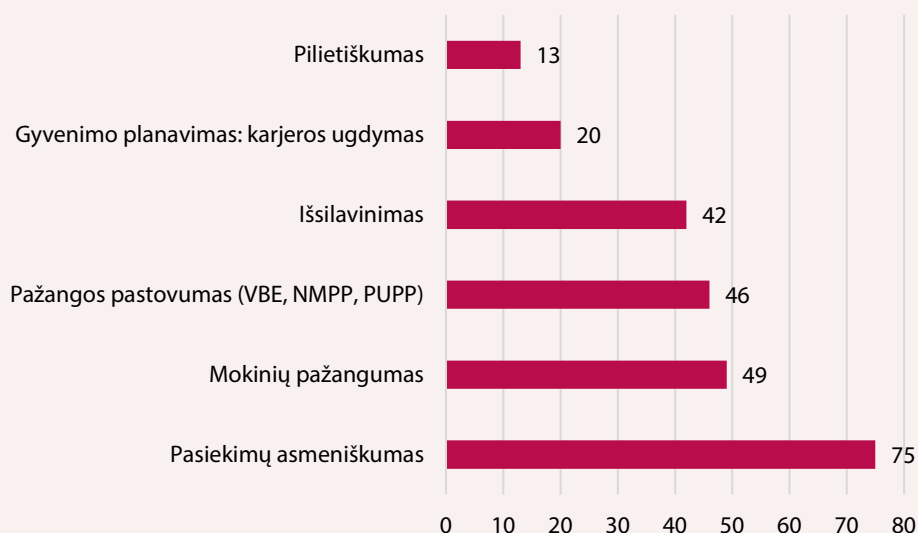


Toliau analizuota dar išsamiau – visų keturių sričių raktiniai žodžiai. Tam tikri aspektai panaudoti tiksliai pagal metodiką, tam tikri elementai, nes dažnai kartojosi, išskirti atskirai. Kai kurie elementai tinka į tam tikrą sritį, tačiau metodikoje jų tiksliai įvardyta nėra, tokiu atveju taip pat išskirti kaip atskiri elementai.

Rezultatų srityje (10 pav.) dažniausiai minėtas mokinių pasiekimų asmeniškumas, tai yra mokinių dalyvavimas įvairiuose konkursuose, olimpiadose, viktorinose, varžybose, dažnai ir su laimėjimais (paminėta 75 kartus), taip pat kartais minima mokinių savanorystė – jų veiklos, savanorystės skatinimas. 49 kartus paminėtas mokinių pažangumas – tai yra teigiamas mokinių rezultatų pokytis, kai kurios mokyklos teigia, kad beveik 100 proc. ar 100 proc. mokinių padarė individualią pažangą, dalis mokyklų teigia ir išlaikytą stabilumą – kad pažanga nors ir nepagerėjo, bet ir nepablogėjo (pvz.: „išaugo mokinių pažangumas (2022 m. mokinių metinis pažangumas išaugo iki 98,22 proc., 2020 m. buvo 94,70 proc., 2021 m. – 98,06 proc.)“, „pasiektas 99,41 proc. mokinių pažangumas, 100 proc. priešmokyklinių padarė individualią pažangą“).

Labai dažnai mokyklos pabrėžė gerus mokinių rezultatus laikant valstybinius brandos egzaminus (VBE), nacionalinius mokinių pasiekimų patikrinimus (NMPP), pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimus (PUPP): 46 kartus mokyklos nurodė, kad mokykla pasiekė labai gerų rezultatų. 42 mokyklos pabrėžė, kad mokiniai įgijo pradinį, pagrindinį, vidurinį ar kt. išsilavinimą. 20 mokyklų kalbėjo apie rengimą tolesniam gyvenimui, karjeros planavimą. 13 kartų paminėtas pilietiškumo ugdymas, dažniausiai per įvairias akcijas, renginius: stiprinta bendradarbiavimo kultūra ir tradicijos, lavinami patriotiškumas ir visuomeniškumas, organizuojamos socialinės-pilietinės veiklos, socialinės akcijos, pilietinio sąmoningumo akcijos.

10 pav. Rezultatų sritis, N=155

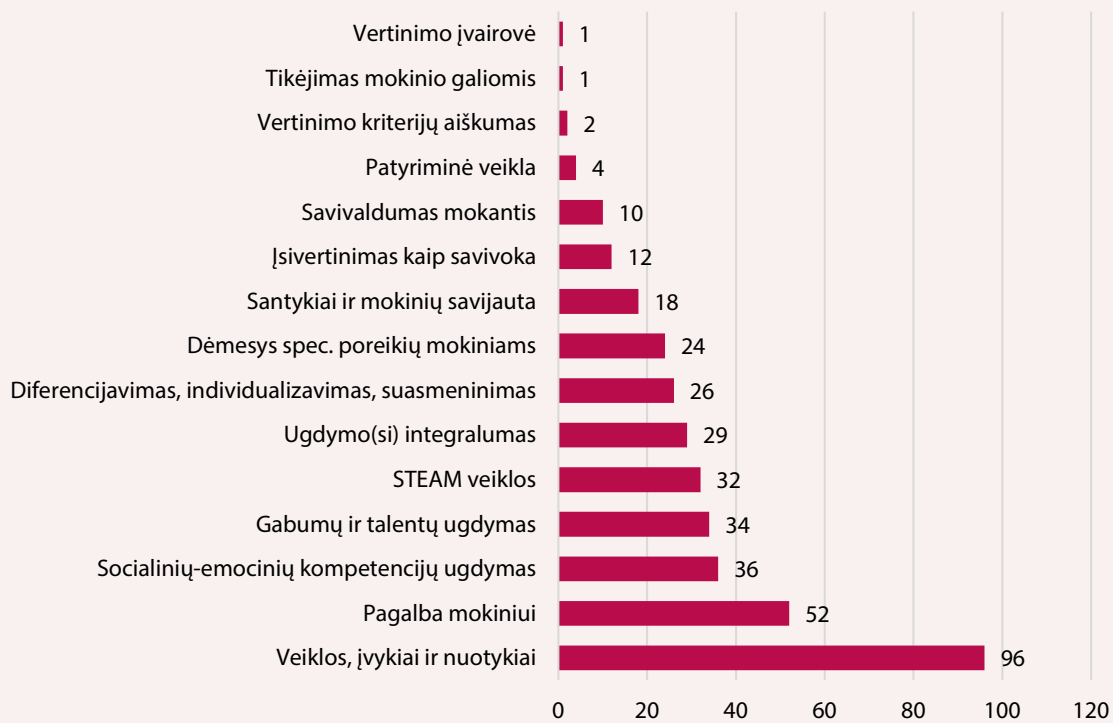


Ugdymo(si) ir mokinių patirčių srityje yra daugiau rodiklių, daugiau įvairių elementų, tad čia įvairovės atsakymuose daugiau (11 pav.). 96 kartus paminėtos įvairios veiklos, įvykiai, nuotykių. Į šį rodiklį įeina įvairūs projektai – mokyklos dažniausiai minėjo „Erasmus+“, „eTwinning“, „Kokybės krepšelį“, taip pat įvairius kitus regioninius, nacionalinius ir tarptautinius projektus ir programas (pvz., „Diplomo programa“ ir „Middle Years programme“, „Tęsk“, „Lyderių laikas“, „Atvirščia pamoka“, „Darni mokykla“, „Aktyvi mokykla“, „Olimpinis menas“, respublikiniai fizinį aktyvumą skatinantys projektai „Mokyklos eina“ ir „Mokyklų iššūkis“, „Prisijaukinti teatrą“, „Saugios aplinkos mokykloje kūrimas II“, „Olimpinis menas 2022“, „Šviečiamoji gyvulininkystė“, „Matau tave“, „Mes rūšiuojam“, specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams projektas „Turi profesiją – turi ateitį“, mokyklos organizuoti projektai „Ištiesk pagalbos leteną“, „Pagauk laisvės vėją“, „Aplankyk ir pasidalink“, „Jonas Mekas – pasaulio lietuvis“, „Vytis – Laisvės karvedys“, „Tolerancijos namas“ ir kt.). Mokyklos nurodė, kad tęsiamos etninės kultūros puoselėjimo tradicijos, rengiami tradiciniai renginiai. Kai kurios mokyklos nurodė, kad vykdo / įvykdė nemažą skaičių projektų (pvz., 41 projektas, 38 projektai, „vykdyti 8 tarptautiniai, 27 šalies, 31 miesto ir 47 mokykliniai projektai“).

52 kartus paminėta pagalba mokiniams: „pradėjo dirbti dar vienas spec. pedagogas, logopedas“, „mokykloje dirba psychologas“, organizuojamos konsultacijos mokiniams, gabiems ir turintiems mokymosi sunkumų, dėmesys individualioms konsultacijoms, „354 psichologo konsultacijos“, „145 psichologinės konsultacijos“, teikiama pagalba mokiniams (psichologinė, socialinė, pedagoginė), „teikiama pagalba mokiniams – įsteigtos pareigybės: spec. pedagogo, socialinio pedagogo, logopedo“, „nuolat buvo teikiama metodinė, pedagoginė, specialioji bei psichologinė pagalba mokiniams“, „švietimo ir socialinės pagalbos teikimas: psichologo, socialinio pedagogo, specialiojo pedagogo ir logopedo pagalba, dirba visuomenės sveikatos specialistas, ugdymo karjerai koordinatorius“, „213 Orientavimasis į mokinių poreikius (Pagalba mokiniui) – 3 lygis“. Šiame rodiklyje dažniausiai minėta teikta pagalba mokiniui – konsultacijos.

36 kartus paminėtas mokinių socialinių-emocinių kompetencijų ugdymas, 34 kartus – mokinių gabumų ir talentų ugdymas, 32 kartus paminėtos STEAM veiklos, 29 kartus – integruotos pamokos, integruojamas turinys (pvz., „prevencinės programos integruotos į mokomųjų dalykų ilgalaikius planus, klasių vadovų ir neformaliojo ugdymo planus“, „skatinama tarpdalykinė integracija“). 26 kartus paminėtas diferencijavimas, individualizavimas, suasmėninimas, 24 kartus paminėtas dėmesys specialiųjų poreikių mokiniams. 18 kartų paminėtas dėmesys santykiams ir mokinių savijautai gerinti: „mokiniai mokykloje jaučiasi gerai“, kai kurios mokyklos pabrėžė patyčių problemos sprendimą: „daugiau mokinių jaučiasi mokykloje saugiai, nepatiria patyčių“, „sumažėjo patyčių“, prisijungė prie „Patyčių dėžutės“ platformos, organizuotos „38 fizinę ir emocinę mokinių ir mokytojų savijautą puoselėjančios veiklos“, kelios mokyklos paminėjo Olweus programą, teigiamo emocinio klimato kūrimą, mikroklimato gerinimą. 12 mokyklų kalbėjo apie mokinių įsivertinimo stiprėjimą, 10 kartų paminėtas stiprus savivaldumas mokantis, 4 kartus paminėta patyriminė veikla, 2 kartus – vertinimo kriterijų aiškumas, po 1 kartą – tikėjimas mokinio galiomis ir vertinimo įvairovė.

11 pav. Ugdymo(si) ir mokinių patirčių sritis, N=155



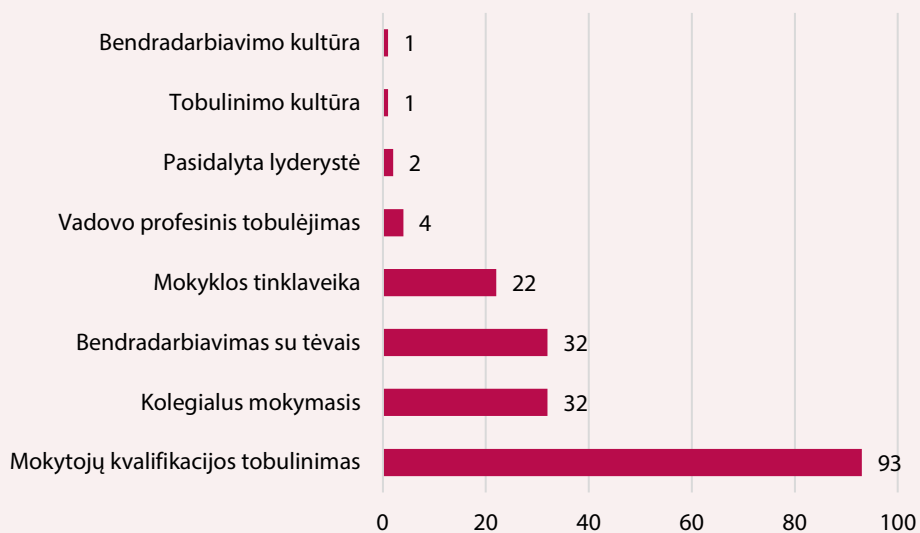
Kalbėdamos apie Ugdymo(si) aplinkų sritį mokyklos gana dažnai nurodė šios srities elementus. 74 kartus paminėtas rūpinimasis infrastruktūra – remontu, aplinkų mokiniams kūrimu, atnaujinimu. 66 kartus paminėta, kad įsigyta įvairios ir šiuolaikiškos įrangos ir priemonių (išmaniųjų ekranų, kompiuterių, projektorių, 3D spausdintuvų, kamerų, robotikos priemonių ir kt.), taip pat įsigyta ugdymo, mokymo priemonių – vadovėlių, grožinės literatūros, įrangos laboratorijoms ir kt., 29 kartus kalbėta apie mokymąsi netradicinėse erdvėse („išnaudojamos mokyklos aplinkos netradicinėms pamokoms“, „apie 30 proc. pamokų vyksta kitose erdvėse“), 13 kartų minėtos vykdomos edukacinės išvykos, 13 kartų kalbėta apie mokymąsi virtualiose aplinkose ir tikslingą jų išnaudojimą, 9 kartus nurodyta, kad mokykla įsigijo programų, virtualių ugdymo aplinkų, 2 kartus nurodytas mokinių darbų demonstravimas mokyklos patalpose.

12 pav. Ugdymo(si) aplinkų sritis, N=155



Mokyklos taip pat kalbėjo apie Lyderystę ir vadybą. 93 kartus paminėtas mokytojų kvalifikacijos tobulinimas, 32 kartus – kolegialus mokymasis („kolega-kolegai“, atviros pamokos). 32 kartus paminėtas bendradarbiavimas su tėvais: renginiai jiems, tėvų į(si)traukimas į moki- nių mokymąsi, karjeros planavimą ir kt., 22 kartus paminėta mokyklų tinklaveika – bendradar- biavimas su vietos bendruomene, švietimo įstaigomis, socialiniais partneriais (pvz., su „Šilalės švietimo pagalbos tarnyba, Šilalės visuomenės sveikatos biuru, Tauragės apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus Šilalės rajone, Šilalės socialinių paslaugų centro specialistais, rajono ugdy- mo įstaigomis, Tauragės STEAM centru, Kvėdarnos seniūnija, Šilalės kultūros centru, Šilalės Vlado Statkevičiaus muziejumi, Šilalės viešąja biblioteka, Maltos ordino pagalbos tarnyba, Šila- lės sporto ir meno mokyklomis, Kvėdarnos parapijos klebonu. Kartu su Kvėdarnos seniūnija ir Kvėdarnos parapija“). 4 kartus paminėtas vadovo profesinis tobulėjimas, 2 kartus akcentuota pasidalyta lyderystė, po 1 kartą – bendradarbiavimo ir tobulinimo kultūros.

13 pav. Lyderystės ir vadybos sritis, N=155



Apibendrinimai

Iš 308 analizuotų mokyklų interneto svetainių 155-iose rasti paskelbti pažangos aprašymai. Pažangos aprašymai dažniausiai rasti skiltyje „2022 m. vadovo veiklos ataskaita“. Daugumoje šių mokyklų (151) pažanga 2022 m. buvo pasiekta. Aprašydamos savo pažangą mokyklos moka remtis duomenimis, tačiau nemaža dalis (63 proc.) rezultatų nepalygina su ankstesniais metais, ankstesniu laikotarpiu. Dalis mokyklų (29 proc.) nuo visos imties (308 BUM) turi savo interneto svetainėse skiltis apie veiklos kokybės įsivertinimą, tačiau jose informacija dažniausiai yra gana sena, negausi. Dažniausiai aprašymuose pabrėžiami mokinių pasiekimai ir pažanga (213 kartų), santykiai ir mokinių savijauta (135 kartus), ugdymosi organizavimas (129 kartus), orientavimasis į mokinių poreikius (111 kartų), įranga ir priemonės (101 kartą), mokytojų profesinis tobulėjimas (97 kartus).

Rezultatų srityje dažniausiai kalbama apie mokinių dalyvavimą ir pasiekimus įvairiuose konkursuose, olimpiadose, pastebėtas mokinių pažangumas, geri VBE, NMPP, PUPP rezultatai, išsilavinimo įgijimas, karjeros ugdymas, pilietiškumas.

Ugdymo(si) ir mokinių patirčių srityje labai dažnai minėti įvairūs regioniniai, respublikiniai ir tarptautiniai projektai, tradiciniai renginiai, dažnai teikiama pedagoginė, psichologinė ir kitiokia pagalba mokiniams, mokinių socialinių-emocinių kompetencijų ugdymas, gabumų ir talentų ugdymas, integruotos pamokos, dėmesys mokinių santykiams ir savijautai (mikroklimatui), mokinių įsivertinimas, savivaldumas mokantis, patyriminė veikla.

Ugdymo(si) aplinkų srityje kalbėta apie rūpinimąsi mokyklos infrastruktūra, aplinkomis, įrangos ir priemonių, ugdymo ir mokymo priemonių įsigijimą, mokymąsi netradicinėse aplinkose, edukacines išvykas, virtualių aplinkų tikslingą naudojimą, programų / ugdymo virtualių aplinkų įsigijimą, mokinių darbų demonstravimą.

Lyderystės ir vadybos srityje dažniausiai kalbėta apie mokytojų kvalifikacijos tobulinimą, kolegialų mokymąsi, bendradarbiavimą su tėvais, mokyklos tinklaveiką, vadovo profesinį tobulėjimą.

Rekomendacijos mokykloms

- Rekomenduojame skelbti pažangą savo interneto svetainėje: taip bus informuojama ne tik mokyklos bendruomenė, bet ir potencialūs mokiniai, jų tėvai ir visuomenė.
- Rekomenduojame suformuluoti skiltį „Mokyklos pažanga“ ir joje kiekvienais metais skelbti pažangos informaciją.
- Aprašant pažangą rekomenduojame remtis ne vienu šaltiniu, naudotis įvairiais duomenų šaltiniais.
- Aprašant pažangą parodyti pokytį: kas pasikeitė, pagerėjo lyginant su ankstesniu laikotarpiu.
- Aprašant pažangą galima koncentruotis į kokį nors vieną aspektą, kas mokykloje buvo tobulinama ir kokį poveikį tas tobulinimas turėjo.
- Interneto svetainėje kiekvienais metais galima skelbti ir platesnę informaciją apie mokyklos veiklos kokybės įsivertinimą – kaip ir kas ją vykdo, kokie rezultatai.

Kaip bendrojo ugdymo mokyklos skelbia pažangą savo interneto svetainėse: situacijos analizė

Redaktorė Inesa Vilkelė

Maketavo Valdas Daraškevičius

2023-05-10

Išleido Nacionalinės švietimo agentūros Bendrųjų reikalų departamento

Dokumentų valdymo skyrius, K. Kalinausko g. 7, LT-03107 Vilnius

